

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petsor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért igtattatik be.

Lapunk számára hirdetőket felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórész. **Bécsben:** Oppelik L. és Mosse Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

92. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmertelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

— Kéziratok nem küldetnek vissza. —

Társas életünk némely hibáiról.

Társas életünk legfőbb s legkellemesebb oldala az, ha egyetértés, barátságos összetartás uralkodik — s rang, kasztszellem, néhányak bitorló uralma nem rontja az összhangot, hanem egyenlő s összhangzatos szellem viszi a szerepet. Az ily társas élettől várhatunk jót, ez hozhat szép eredményt létre a társadalmi élet különféle téerein.

Azonban, sajnosan kell emlitenünk, hogy összhangzatos társas életet nem találunk sem saját körünkben, de hazánk különféle vidékein is csak kevés létezik ilyen. Az összhangzatos s az egységet megzavarja sok és sokféle tényező, melyek sok tekintetben mint veszélyes kórok urálnak a társas élet testén s török össze az összhangzatos, egyetértést — a társas élet, sokszor a közjólét legnagyobb kárára. Mellőzzük most a kasztszellemet, mely szintén az egyetértést szétmarcangolására nevezetes tényező, hanem szólunk egyéb más veszélyes tényezőkről. A kasztkat nem vizsgáljuk, hanem egyes körök fékelyeire vonatkozunk s itt óhajtuk a társas élet körjelenségeit bemutatni a közönségnek.

A hatalom s uralkodási vágy egyik veszélyes oldala az emberiségnek. Sokan, de sokan bírnak hajlammal e veszélyes tulajdon iránt. Igen sokan vannak, kik bár látják, hogy sem szellemi tekintetben, sem más szempontokból fölénytel nem bírnak, mert náluk magasabban állók vannak és mégis felemelkedni akarnak. A hatalmat óhajtják bitorolni. Ha szellemi fölényt nem gyakorolhatnak, ha tekintélyök s más egyéb hiányzik, mi a fölényt biztosítaná számukra, odafordulnak az intriguákhoz s ennek

segítségével, sokszor nem illő, az emberi méltósággal össze nem egyeztethető módon iparkodnak a hatalmat s uralmat elnyerni s maguk számára biztosítani. A hatalom- és uralomvágy veszélyes tulajdona sok kis embernek, kivált ha látják, hogy azt nem érhetik el könnyen, mert nem méltók arra, hogy uralkodjanak.

Az intrigua alattomos fegyvere sokszor jó és szerencsétlő eszköz az ily nagyratörők, de szellemileg kicsinyek kezébe s ennek segítségével gyakran az őket meg nem illett helyet foglalják el s uralkodnak — persze addig a meddig — polgártársaik felett és pedig oly polgártársaik felett, kik különbek náluknál, s kiknek — a biblia szavaival élve: „nem méltók sarujok szíját megoldani!”

E szomorú jelenség gyakran érezhető s tapasztalható az életben. Ujjal lehetne rámutatni azon eseményekre, midőn méltatlanok, kisszerű és alattomos intriguák utján elfoglalják a hatalmat s a közjólét, a polgárság jóléte kárára, az emberiség veszedelmére uralkodnak és diktálnak.

Az ily állapot gyógyítandó kóros állapotnak jele, mely a társadalmi élet belsejében rágódik. Az ily állapot veszélyes következménye a clique uralom, melyben néhányan feltolakodván a hatalom polczára, méltatlan kezekkel a közjó kárára, maguk hasznára garázdálkodnak, sokszor a legszentebb s legnemesebb intézmények felett. Megrontják a legszentebb s magasabb alkotások tekintélyét, s saját bűnük barlangjává sülyesztik a legszentebb célokat, melyekkel az emberiség javát kellett volna előmozdítani. — A clique uralom — mely már oly veszélyesen nagy terjedelmet vett — a társadalom rákfenéje.

A hatalom iránti vágy szülöttje, midőn a kis ember, nem elégedvén meg azon állással s jogokkal, melyekkel a társas életben bír — hanem több hasonlóval egyesülve saját javára — alattomos utakon s módokon magához vonza a hatalmat és saját érdekükben mások rovására parancsolnak s diktálnak.

Ezt szomorúan tapasztalhatjuk mi is, nem ugyan most megyei s városi közügyeinkben, hanem egyéb helyeken. E veszélyes társadalmi betegség fanyar következményeit sok tekintetben szenvedjük mi is. Nem akarván azonban személyeskedni — nem mutatunk ujjal senki és semmire, hanem egyre figyelmeztetjük józan közönségünket.

Az nyilt igazság, hogy egység, jólét és békeség csakis akkor lehet, ha együttesen s egyesült erővel működünk saját javunkra közre. Ezért tehát, ne engedjük azt, hogy egyes álnagyságok felénk emelkedjenek, hogy alattomos esel s intrigua utján feletünk uralkodjanak, hanem győzzük le őket s fojtsuk el csirájában a megvetendő clique uralmat. A józan értelem, a derék s a közjólétet keblükön s szívükön viselő polgárság vezéreljen bennünket a közügyek terén. Ne engedjük azt, hogy egyesek hatalma túlsúlyt s előnyt vivjon ki, hanem mindnyájan egyesült erővel s erélylyel és köztekintélylyel intézzük ügyeinket bármely téren is. Ne engedjük főleg azt, hogy a törvény legszebb intézményei egyesek szeszélye s alacsony szenvedélye által tekintélyt veszve a közmegegyezés tárgya legyen.

Egyenlőség s egyetértés legyen köztünk s vezérünk mindig a közjólétre törekvő józan értelem legyen. □

TÁRCZA.

A medici Venus.

— Novella. —

— A nap alig kelt fel... mond Antalom, hová akarsz ily korán menni? hol töltöd az egész napot? te, ki eddig oly jó, kedves s mindig közelemben valál, most folyton távol vagy reggeltől estig? talán nem vagyok többé a te kedves Enriettád, egyedüli tárgya gondolatidnak, az, kinek közléd minden titkaidat? óh bár csalatkoznám, hanem úgy látszik, te nem vagy többé az előbbi, te elvesztéd fejedet.

Ezeket mondotta Enrietta, s a milyen tüzzel ejtde szavakat, oly hideg maradt azon férfiu, kihez beszédét intézé — Ó folytató:

— Törd meg valahára szived ezen jegét? valamely titkot kell zárnod szivedben; óh Antalom öl meg inkább, csak ne tartsd föl számomra azon rettentő csapást, hogy megcsalj!... én a legszerencsétlenebb nő lennék s a legkétségbeesettebb tetteire kollene vete-mednem.

— Ismét a szokott gyanúsítások! kiálta föl végre a türelmetlen ifju.

— Miért futsz tehát mindig tőlem? folytatá a nő növekedő hévvel, és miért csinálsz titkot viseletedből? miért rejted el előttem minden gondolatidat? miért kívánod, hogy gyötrelmem haláláig eposszen! azt hiszed, hogy képes leszek folytatni napjaimat ily módon, martalékjává téve a gyanu s könnyeknek?

— Kedves nóm, felele az szórakozott hangon, midőn téged megnyertelek, neked adtam szivemet, nem akaratomat is, tenéked reám nézve egy édes tehernek, nem pedig láncnak kellene lenni; távoztasd már tőled, egyszer ez igazságtalan gyanudat, ezek méltatlanok s igazságtalanok férjedre nézve, ki téged annyira szeret; Isten veled Enriettám, teendőim távozni szöllitanak — gyengéden egy csókot nyomván ennek hóféher kezére, — távozott.

— Óh! engem ő többé nem szeret! ő elárulta azt nekem, a hűtlen, kiálta föl a nő, könnyekben törve ki s tépvén haját, mely gyűrűkben csüngött le arczán, nem láttam-e, mily hideg s visszatartó volt hangja! mily közönyös könnyeim látására! Óh én szerencsétlen, tehát ily kétségbe ejtett állapotban kell e folyvást élnem?

Egyike volt ez azon jeleneteknek, melyek gyakran előfordultak szereplő személyeink között.

Antal alig lépte át éltének 20-ik évét, megáldva ifjuság szépség s gazdagsággal, kedvelője a festészetnek, mint szenvedélye tárgyának, mely végett napjait folyvást esetei mellett töltte. A kedves nő bájalak, fekete s élénk szemekkel s arczának színe hasonlita a tavaszi rózsához. Mindketten egyenlők lévén korban s lelkiéletben, ők boldogok lehettek volna, ha a rózsza közt mindig tövis is nem volna.

Enrietta férjét a legűszintébb szívvvel szerette, mely elég ritka női tulajdon, — minden lelki s testi tulajdonnal, u. m.: gyengédség, lelkesülés, becsületesség és szépséggel megáldva lévén, hanem ezen tulajdonait elhomályosítá egy árnydala, s a mely sötét felleg-

kint nehezedé időről-időre szép napjaira, t. i. túlféltékeny; minden pillanat, melyet Antal valamely hölgyre vetett, bármely közönyös volt is az, iszonyu félelmet okozott neki, kerülte a színházat, ünnepeleket, sétákat, nem kedvelvén a társaságot, s magát egészen elkülönítette a szép világtól, csupán abbeli félelme miatt, nehogy annak bájai az ő kedves Antalját megingathassák. Ó valóban féltékeny volt azon kincseire, melyet birt, ámbár Antal viselete, ennek ő irányábani gyengédtejes gondolkozása, semmi alapot nem szölgáthattak bármely nyughatatlanságra. Azonban eljött a nap, melyen az ő szíve egészen föllobbant a féltékenység tüzétől, ezen pokoli daemontól, mely megzavar bármely elégtelt állapotot is. Antal ugyanis néhány nap óta nem tanusítá irányában azon szívélyességet, melyet eddig gyakorolni szokott, az eddigi rendes házi foglalkozásait megszakítván, kora reggel már elmenve hazulról, s csak későn térve vissza, hasonlítván azon emberhez, kinek fejében nagy gondolatok forognak; az ki eddig mint egy tükre volt férje minden tetteinek, ebből gyanut merített; eleintén ez valamely nagy gondnak akará tulajdonítani; mely őt gyötörné.

Az időszakot, melyben személyeink éltek, ugyanis a legzavarosb és válságosnak lehet mondani, mely valaha létezett. Frankhonban kiütött a legrendítőbb forradalmi vihar, mely egész Európát megrázkódtatá; Bonaparte az ő hírhedt hadaival már a fölszigeten működött; szabadelvű eszmék kezdték a népeket mozgásba hozni! Nápolyban már a köztársasági lobogó lengett, mindenütt pártok tusáit, a tömegek bátorsága s a kormányok bukása mutatkozott. Palermó, történetünk

Egy fontos társadalmi kérdés.

Az ipar és kereskedelemmel, kétség nélkül, hazánkban mostoha gyermekként bántak eddig, ennek befolyását az állam bevételeire igen kicsinyelték. Az utolsó időben azonban kormányunk köszönetreméltó és nagy horderejű mozgalmakat idézett elő; különösen a házi ipar emelésében. Hazánk nagyrésztében a szegényebb osztály keresete, csupán a nyári hónapok alatti munkaidőkből áll és az év többi részét rendszeren telenségben tölti. Nyári keresményének ezen osztály $\frac{1}{10}$ része csakhamar nyakára hág és kénytelen élelmét nem a legtisztább utakon megkeresni.

Ennek elhárítására rendkívül jótékony hatással van a házi ipar fejlesztése, mert haszna nemcsak anyagi, hanem erkölcsi nyereség leendő. Eddigél csak specialis vidékeken kezdeményeztek, de ha, mit bizonyítani lehet, eredménye áldásdus lesz, valószínűleg szélesebb körben is fogják terjeszteni.

A kisebb iparosok helyzete is olyan, melyeknek javítása nem tűr halasztást. Az iparszabadság életbe lépése hazánkban más államokhoz képest ellenkező hatást idézett elő, melynek oka főleg maguk az iparosok között keresendő. A szabadipar folytán a meszterlegény, mihelyt pár forintja van, önállósítja magát. Péczyi tőkéből a szükséges beruházásokat nem teljesítheti, és csakhamar a mérgező hitelre szorul és néha két kézzel kell dolgoznia, hogy csupán az üzorsás kamatokat fedezhesse, ha ily esetek mellett helyzete mindig rosszabbra fordul, azon nincs mit csudákozni. Nem ártana, ha a kormány valamely iparos önállósítását, kissé szigorúbb feltételekhez kötné, nevezetesen valamiképp a kellő tudomány és szükséges tőke meglétét ellenőrizné. Kormányunk beavatkozása annál kívánatosabb, mert 1 ször fájdalom, hozzá vagyunk szokva, mindent tőle kívánni és 2-szor társadalmi helyzetünk nem fejtett ki annyira, hogy azáltal, rövid idő alatt elérhető eredményt érhetnénk el.

Míg azonban a fentebbiektől némi javulást várhatnánk, megkísérhetnénk iparosaink maguk között módot találni, helyzetük jobbra fordulása iránt. Ily nem megvetendő mód lenne, szerény véleményünk szerint, ha iparosaink minden helységben, oly egyesületek alakítására egyesülnének, melyeknek célja lenne, szükségleteiket az első helyről és így lehetőleg olcsó ár mellett fedezni. Ilyféle fogyasztási egyesületek hazánkban is számos helyen, dús eredményekkel működnek, és különösen hivatva lenne ez a kisebb iparosok helyzetén segíteni, mert ha egy helységben ily egyesület minden szükségletét nagy mennyiségben vásárolná, magából érthető, hogy kedvezőbb árakat és jobb minőséget nyernének.

Idővel ezen egyesületek az előállított áruk eladásával is összeköttetésbe lehetne hozni, részint, hogy az elárulást directe végeznék, részint, hogy az illető munkára olcsó kamat mellett pénzt kölcsönözne. Ennek mikénti tervezete vagy kivitele nem tartozik egy cikkszerű keretbe, mindenesetre talán megérdemelné ezen ügy a megfigyelést.

Áttérve a kereskedelemre, köztudomású és elismert tény, hogy ennek főkélléke, a jól rendezett és olcsó hitel, melyet hazánkban fájdalommal kellett eddig nélkülöznünk; ezen visszás helyzetből kibontakozásnak elébe bizást nézhetünk; mindamellett azonban nem kell igen vérmes reményekkel az önálló bank iránt lenni. Különösen hazánkban, hol ennek azt az értelmet tudósít, a lelkesedés képét mutatta, mely igen különböző a félelem és reményről. Ferdinánd Nápoly és Szicília királya udvarával ide költözött, itt állomásozott az angol hajóraj, ide gyűltek össze a kíváncsi francziák, ide a háboru szelétől mindenhonnan megfutamodott népek; ekkor fejeztetett be a tizen nyolcadik század. Antalt azonban igen kevés érdekeltek a politikai bonyadalmak, magát egészen a festészet szép művészetének szentelve, nem látogatta a nyilvános összejöveteleket, nem a fényes estélyeket, kevesekkel találkozott s még kevesebbel volt dolga.

Enrietta az előbb említett félelem által gyötörve magát ezer meg ezer féltékeny gondolat martalékává engedte. A legbeesületesebb nők, kik más tekintetben a legajánlandóbbak, ez oldalról a legmegátalkodottabbak; természetüknél fogva kíváncsiak lévén, följosítva érzik magukat férjeik minden akaratának örvívő lenni, minden gondolataikat kívánnák tudni s in dokaik férjeik minden tetteinek.

Ezekkel ellenkezőleg vannak férjek, kik ámbár nejeik iránt a legforróbb szeretettel viseltetnek, mégis kerülnek azon legbensőbb bizalmat, mely lényegesen képes táplálni két szerető szív közötti hajlamot; féltékenyek lévén férfi méltóságukra, megtagadják eleget tenni nejeik bármely kérdésököségeinek, legyen az a legközönyösebb is. Balgák ők, nem tudják, hogy a léleknek korlátlan bizalom folytani kiömlésében létezik a szerelem egész bája!

(Folytatása következik.)

lajdonitják, hogy ha egy önálló nemzeti bankunk lesz, mindenkinek, legyen bár hypothecája, vagy nem, mindjárt pénzt előlegez. Ezen esetben is csak a solid hitelt érdemlő egyesek és vállalatok pénzforrása leendő és nem olyanoké, kiknek semmijük sincs.

Ha a magyar önálló nemzeti bank felállítatik, úgy annak haszna főleg abban rejlik, hogy a kölcsönadás nem lesz oly szűk korlátok közé szorítva és nem fog oly rendkívüli utánjárásba kerülni, de hogy ezen intézetből mindenkinek, ki csak száját feltátja, pénzt kap, a mint némely lap e tárgyban irt cikkei értelmezik, az nem gondolható.

Az is nagy előny volna a kereskedelemre, ha a kormány új gyárok felállítását és életbeléptetését erőlyesen segítené elő.

A főváros szépítése érdekében új házaknál 15-20 évi adómentességet engedélyeznek, mert ne lehetne ezen kedvezményben az új gyárok építőit is részesíteni, egy időben, volt már ugyan szó róla, de azóta ismét sűrű fátyol fedi az egészet, mely pedig megérdemelné komolyabban róla gondolkodni.

Egyelőre talán kevés vonzereje volna ezen kedvezménynek is, mert a külföld hazánk lakosainak átlagos hitelét, az ország hitelle után itéli, már pedig, míg tökéletes biztosságot nyújtó, az állam összes ingatlanára bekebelezett kincstári utalványok után 8-9 $\frac{1}{2}$ -ot kaphat, nem is kívánható, hogy pénzt, jövedelem tekintetében, mindenesetre kétséges vállalatokba fektesse.

Recapitulálva az elmondottakat, az országgyűlés legsürgösebb teendői közé kellene tartozni, az ipar és kereskedelem emelésére célzó törvények létrehozásának, mert csak ezekben lehet reményünk, hogy a rossz időjárások nem lennének oly redkivüli befolyással iparunk és kereskedelmünkre. Δ

A „Vörösmarty-kör“ felolvasási estélyeiről.

Örömmel vettük tudomásul a „Vörösmarty kör“ választmányának azon szép igyekezetét, melyszerint egyrészt az unalmas téli estéket élénkítő teendő, másrészt a tudományok oltárán is áldozva — felolvasások tartását — elhatározta s a kellő lépéseket ez ügyben meg is tette. A választmány törekvését siker koronázta s a kibocsátott aláírási íveken eddig már szép számú felolvasó jelentkezett és pedig városunk intelligenciájának épen azon részéből, kiknek felolvasásait eddig is örömmel hallgattuk.

Ez örvendetes jelenség városunk culturviszonyaira. A sajtó küzdelme nem maradt eredmény nélkül, mert belvárosi, sőt városi első rangú körünk a jó példával előment s az utótrést megkezdte. Most a külvárosi körökön a sor, ezek vegyének példát a Vörösmarty-kör szép példáján s kövessék azt, hogy necsak a művelt közönség körében terjesztessék a tudomány, de a népet is vezessük be az ismeretek csarnokába. Talán ezen leginkább úgy lehetne segíteni, ha a három külvárosi kör választmányának küldöttéi értekezvén, részint saját körükből, részint a körön kívül is felolvasásokat gyűjtvén, megállapított program szerint, vasárnaponként felváltva, hol az egyik, hol a másik kör helyiségében felolvasást rendeznének.

De most nem célnék ezekről szólni, hanem csak a „Vörösmarty-kör“ felolvasási estélyeire teszünk némi megjegyzéseket.

A felolvasások tartására szép számmal jelentkezés utal bennünket egy indítványra. Miután a felolvasásokra a legkülönböztettebb szaktudományok köréből ajánlkoztak, a felolvasások programja változatosan összeállítható. Ajánljuk is a rendező bizottságnak a minél változatosabb összeállítást. De nézetünk szerint a tudományos s szépirodalmi felolvasások körébe a művészetek csarnokából is lehetne valamit a felolvasások közé illeszteni. Ugyanis a felolvasási estélyeket össze lehetne kapcsolni zenészet- s dalestékekkel. Közönségünk köréből sokan vannak, kik a szépművészetek ezen ágával is foglalkoznak s szívesen részt vennének e dal s zenészet estélyeken. Azonkívül, miután ezen estélyek oly napokon lennének rendezendők, melyeken színelőadás nem tartatik, első rangú énekesnőink, de mások is a színházon kívül — szívesen közreműködnének.

Véleményünk szerint tehát a „Vörösmarty-kör“ feladatának még inkább megfelelné akkor s azáltal, ha felolvasási estélyeit dal s zene-előadásokkal kötné össze, végre pedig ezek befejeztével társas vacsora s a fiatalok számára tánc következhetnének.

Ezen estélyek programja akként lenne összeállítandó, hogy minden estélyen tartatnék két különböző irányu s tárgyu felolvasás, azután ezen felolvasások közt lehetne szavalat, ének, zongora felváltva hegedű s más zenészetű előadás.

Az estély nem lenne költséges. Mégis barátságosak, magyar zamatúak s kedvesek lehetnének ezen estélyek. Költségbe nem kerülnének, mert a közreműködők szíveségből vállalkoznának, legfőleg a zenekar kerülné valamibe.

A „Vörösmarty-kör“ választmányának figyelmébe ajánljuk ezen nézetünket s ha úgy tetszik indítványunkat. — A kör nemes feladatának az ily estélyek rendezése által fényesen megfelel, mert míg egyrészt a tudományoknak áldozik, másrészt a szépművészeteket is pártolja s azoknak művelését elősegíti. Végre a helybeli nagyon lazult, kihaltó félben levő társas

életet felvillanyozhatja; társadalmi viszonyainkra éltető hatást gyakorolhat.

Minden tekintetben feladatát teljesítendi a „Vörösmarty-kör“ a fenti indítvány elfogadásával. Azért ajánljuk azt újra különösen a választmány figyelmébe! Részletesebben nem szólunk a tárgyról, annak körülményes megvitatását a kör választmányának engedjük át, itt csak az indítványt kívántuk megtenni s nagyon örülni fogunk azon, ha nézetünk a kör választmányának nézeteivel összetalálkozik. Városunk közönsége akkor kellemes téli időnynek nézhet elé; mert színházunk látogatása mellett hetenkint vagy két hetenkint egyszer tudományos zenészetű és szépművészeti estélyeket is élvezhetne. Cassius.

A tudomány emancipáltjai.

Nőkről akarunk szólni, kiket nem törvény, hanem tudományuk emancipált és emelt magasabb színvonalra sajátlagos hivatásukhoz hű maradt nembeli-eiknél. A nők ilyenemű emancipációjának misem áll utjában, s egyedül azt kell természetesen tartanunk. Mert ki természetével megegyezően nem találja csendes házi körben csupán családjának élni, vagy képséget érez magában egy nő szűkre szabott hivatás-körét messze túlszárnyaló tevékenységre: az legjobban teszi, ha alkalmat keres felküzdeni magát oda, hol a dicsőséget, a szerencsét egyaránt osztogatják férfiak és nőknek, a világot hódító tudomány birodalmába. Az eredeti hivatását mindenképp betöltő nő áldása a társadalomnak; e nő, ha tudós is, s tudománya praktikus tudomány, bőforrással kincsébánya és nem tudátlanság, ugy kétszeres áldás, nap, mely fényt s meleget áraszt ember társaira. Mihelyt azonban e tudomány olyan, melynek birhatása és gyakorlata a gyengéd nőiséget fojta el a szívben és jellemében: s így lehetetlen annak papnőjével rokonszenveznünk.

Igy képzelem én a nő-ügyvédet. Ellenben az orvosi tudomány gyakorlata, mely az önfeláldozás férfias erénye mellett a nőt mint jótékony géniusz tünteti fel, mily szép, mily nemes és mennyire megfelelő hivatása lehet egy magasabb képességű, mévelt lelkű nőnek. S épen e tárgy az — a nők orvostudói diplomája — melyről most szólni akarunk, részletilek közölve századunk orvosnőiről; e nőkről, kiket tudományuk emancipált akkor, midőn részben még senki sem gondolt nő emancipációra a mai értelemben.

Európában leggyakrabban Gebhardt né, szül. Pfeiffer asszonyról tétetik említés, mint ki orvostani tanulmányokat kezdett és pedig 1845-től 47-ig Gießenben tanult. 1849-ben férjével Uj-Yorkba, majd Philadelphába költözött, hol tanulmányait folytatta s a tudori szigorlatot becsülettel kiállotta, 1852-ben elveszté férjét, hét előgyermek atyját, kiket ezután kizárólag orvosi praxisa jövedelméből kellett eltartania; 1857-ben másodsor is férjhez ment s 1858 óta San-Franciscóban él, hol a legismertebb és tiszteltőbb személyek egyike, ki rendkívüli terjedelmű praxisnak örvend.

1849-ben Uj-Yorkállam Genf nevű városban Welker Eliz szentelte magát az orvostudományának. Midőn a vizsgálatot letette, az egyetem az idei igazgatója magaviselete és szorgalma feletti elismerésének melghangu kifejezést adva nyújtotta át neki az orvosi diplomát. Átvéve azt, a szorongásig megtelt templom nesztelen csendjében (mert ott tartatott a vizsgálat) bátorhangu válaszában az iránti reményének adott kifejezést Aeskulap papnője, hogy oklevele nék becsületére fog válni. — Nemsokára elhagyta hazáját és saját tovább kiképezése végett London, Páris és Berlin városokba utazott, és sok költséggel s fáradsággal látogatva a kórházakat, kellő tapasztalatok gyűjtése után 1851-ben tért vissza Uj-Yorkba, hol jelenleg szintén a legtekintélyesebb orvosok egyike.

Már 1868-ban harminczöt nőt Uj-Yorkban, kik az orvosi vizsgálatokat kiállottak s kisebb-nagyobb terjedelmű praxisnak örvendtek. Egész Amerikában a nő-orvosok száma már akkor túlhaladta a háromszázat. Egynek-egynek évi jövedelme Uj-Yorkban 10-15000 dollárra rugott.

Nem mellőzhetjük itt említetlenül a Poughkeepsieben egy nemes emberbarát által nők részére alapított egyetemet, melyet évente mintegy 500 növendék látogat, kik az intézetben laknak is. Igaz, hogy a nők részére kizárólag használt ily tanintézet könnyen azon előítéletet keltheti fel, hogy itt nem ugyanaz tanítatik, mi a másnemű ifjúság által látogatott egyetemen, de azért nincs okunk elítélni az ily elkülönített tanintézeteket. Ily nő-egyetem alapított 1870-ben a svédországi Gothenburgban, melyben gyógy- és boncz-tani felolvasások tartatnak. Három éves tanfolyam van itt, s az ott szerzett oklevelek az egész királyság területén jogosítanak gyakorló orvoskénti ténykedésre. Hasonlóképp van nők számára berendezett egyetem Sz-Pétervárott is, hol azonban csak 70 növendék vehető fel, jellehet 1873-ban közel háromszázan jelentkeztek. Ez utóbbi intézetről közelebbi adatok nem állnak rendelkezésünkre.

1868-ban Londonban is orvostudományi vizsgálatnak vetette alá magát egy fiatal, Thornton Izabella nevű lány s kiténően sikerült írásbeli dolgozatai folytán a szóbeli vizsgálat alól fel ismentett. Figyelemreméltó azon körülmény is, hogy a „Femal medicinal society“ alapításának 20-dik évében már 29-en léptek abba,

holott első évben csak 9 tagja volt, s ezen 29 közül csak négy volt fiatal leány, 9 pedig özvegy és 15 férjes nő, kiknek tehát nem csak maguk-, de családjaikról is kelle gondoskodniok.

Ugyanezen évben jelent meg Berlinben egy riport ily címmel: „Női orvosok nők, lányok és gyermekek orvoslására,” mely egy férfi által írva, kettős érdeket keltett, s mely az idők elődázhatlan szükségének jelentette ki a nőknek közremunkálását a gyógyászat terén.

(Folytatása következik.)

Megyei és városi hírek.

— **Előleges jelentés.** Híres hazánkia Kletzer Feri gondokaművész, Szász-hercegi kamara virtuóz, tanár stb. e napokban Bogáthy Elza zongoraművész (Liszt Ferenc tanítványa) és Kletzer-Gréy Valeria orosz császári udvari művész közreműködése mellett hangversenyt fog rendezni városunkban. Előjegyzéseket a helyekre vonatkozólag Klökner Péter úrnál lehet eszközölni. Részletes jelentés közelebbi napokban megjelenendő hirdetésben leend.

— **A „Vörösmarty-kör”** szombatán f. hó 20-kán Vörösmarty Mihály halálának évfordulóján délelőtt 8 órakor a főt. eziszterezíták templomában gyász istentiszteletet tart, melyre a kör tagjai és a halhatatlan költő tisztelői meghívotnak. — Székesfejvárot 1875. november 16-án. — *Az igazgatóság.*

— **Horváth Böske** k. a. mint szerkesztő és Számmer Imre, mint kiadó ily című irodalmi vállalatra hirdetnek előfizetést: „Nők naptára és háztartási jegyzőkönyve az 1876-iki szököévre.” Munkatársakul következő írók vannak megnevezve: B. Büttner Lina (Benedek Aladárné) Bulovszky Lilla, G. Büttner Julia, Hajnalka, R. Szokoly Hermin és Szentmary Julia. A 7—8 nagy nyolczadrét ivre terjedő mű előfizetési ára 60. kr. mely f. hó 25-ikéig a kiadóhoz: Számmer Imréhez — lakik Székesfejvárott sas utca „kölcsön-egylet” — küldendő be.

— **József főherceg** ő fensége, ki tudvalevőleg a régészet nagy barátja, Czobor Béla fejmegyei elődázórtól „A középkori egyházi művészet kézikönyve” című munkájának selyembe kötött példányát kegyelmesen elfogadni s szerzőnek „kitünő és dicsőretre méltó működésért” főudvarmestere által levél útján legfensőbb köszönetét kifejezni méltóztatott.

— **Színházunkban** a második bérlet szombaton veendő kezdetét. Az első bérlet pedig csütörtökön fejeztetik be. Közönségünket újra felhívjuk derék színészeink pártolására s különösen ajánljuk figyelmükbe az újonnan kezdődő bérletet. Az addigi pártolás szép s dicsőretre méltó volt, Fejérvári közönsége a nemzetiség szent ügyének szépen áldozott. Hisszük és reméljük, hogy keblüket a nemzetiség szent ügye iránti érzet továbbra is felmelegíti s a színeszetet az új bérletben támogatják, mit annál inkább is megérdemelnek színészeink, mert a szakavatottak és a sajtó figyelméztetésére hallgatva az addigi hiányokat pótolták.

— **A sárbogárdi társaséletben** öröndetes fejlődés nyilvánul. Közélebbi mulkdelvölő társulat alakult, melynek célja jótékony czélokra előadásokat tartani. Szombaton f. hó 27-én egy érdekes előadás lesz a nagyvendéglő termében, mikor is Bayard „A czárnó-foglyá”-t és Balázs Sándortól „Miert nem házasodk a szogor?”-át fogják előadni; a női szerepekben Sávolyi Mariska, Mészöly Emma és Huszár Teréz k. a., a férfi szerepekben pedig Haraszti Károly, Arany Péter, Müller Sándor és Huszár Dezső urak közreműködésével. A színjátékot zártkörű táncmulatság követi, mely — mint az előzmények már is, mutatják — kedélyes és vidám leend. Eljenek a közjóért fáradozó derék mulkdelvölők.

— **Galamblovészetet** tartottak mágnásaink vasárnap délután a lövölde mögötti térségen. A lövészet d. u. 2 órakor kezdődött. A helyszínen szépszámú és díszes közönség jelent meg, mely folytonos érdekelt séggel szemlélte a sport mulatság ezen új nemét. A lövészet 4 óráig tartott, s a kitűzött díjjutalmakat grf. Zichy Jenő ur és grf. Cziráky Béla ur nyerték el.

— **Szilágyi Beláné**, a mult idényben közked vességű színésznőnk vendégszereplésre Pécsre lett meghíva s a jövő hó elején fel is fog ott lépni. Több újabb operettekben fog játszani. Hisszük, hogy közönségünk kedvenc színésznője városunkban is vendégszereplésre fellépend.

— **Táborszky és Parsch** zeneműkereskedésében megjelent s hozzánk beküldetett: „Die Lauterbacherin” stejer idil. Szerzette: Kafka Károly. Ezen legújabb megjelent érdekes zeneművet ajánljuk zene kedvelő közönségünk figyelmébe. — Kapható helyben Klökner P. könyv- s zeneműkereskedésében. Ára 50 kr.

— **Köszönetnyilvánítás.** Felejthetlen kedves férjem, néhai Matuz Gábor ügyvéd gyászos temetésén megjelent nagyszámú közönség szives részvétét úgy magam, mint gyermekeim nevében fonn és szívemből köszönöm! — Székesfejvárot 1875. november 12. Tisztelettel özv. Matuz Gáborné, Hegedüs Klára.

— **Megyénk s városunk** monographiája érdekében nagyon czélszerű lenne boldogult Rosty Zsigmondnak nagy szorgalommal írt történeti műveit sajtó alá rendezni. A művek historiai szempontból nagy fontosságuk ránk nézve, csak nyelvészeti tekintetből

kellene rajtok némi változtatást tenni. A művek kiadása történelmi s régészeti együletünket illetné s tagdíj illetményképen igen jól lehetne felhasználni. Ha pedig együletünk anyagi viszonyai nem engednék, vállalkozhatnék valamelyik nyomdászunk a kiadására, hissük, hogy nem buknek bele a vállalatba. Különbön előre is kísérletet tehetne aláírási ívek kibocsátásával.

— **A pátkai asatások** alkalmával talált régiségek, mint lapunkban közölve volt a nemzeti muzeumba szállítottak be. Azonban, a nemzeti muzeum régiségosztályának derék öre, Rómer Flóris Ferenc ur rólunk sem feledkezik meg, mert, mint magától Rómer urtól értesültünk, a fejérvári muzeumnak is küldend e régiségekből több darabot.

— **Kinevezés.** A magyar kir. igazságügyminiszter Tóth Ferenc székesfejvári törvényszéki irnokot ugyanazon törvényszékhez segédelekkönyv vezetővé nevezte ki és Pritz Péter esztergomi fozslatott törvényszéki irnokot a székesfejvári törvényszékhez helyezte át.

— **Baracska községben** megürült községjegyzői állomás betöltése iránt a pályázat már kiadott. Ezen jegyzői állomásra a pályázati kérvények december 5-ig a vaáli járás szolgabirájához Martonvásárra küldendők be. A jegyzőválasztás decz. 18-án leend.

— **„Székesfejvári naptár 1876 iki szökö évre”** jelent meg közelebb Számmer Imre kiadásában változatos tartalommal. E terjedelmes és szakavatottan szerkesztett naptár ára: 30 kr.

— **A tóvárosi olvasókör** választmánya e hó 13-án ülést tartott, melyen a kör kedvező anyagi állapotáról, de igen szép könyvtáráról is tudomást szereztünk. A kör több hazai lapot járattván, újabban még az „Egyetértés” és „Keletnépe” politikai ellenzéki lapok járatását határozta el december 1-ső napjától fogva. Bejelentette a választmányának, hogy Modrovits Ignác ur a könyvtár javára 51 darab különféle tartalmú és irányú művet ajándékozott, melyért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott, egyszersmind a köszönetnyilvánítás a helybeli lapokban a közzététetni fog. — Végre a kör tagjai közé 10 új tag jelentkezéven felvétetett. A kör a szellemi téren igen szépen halad, főleg könyvtára nagyszámú becses művet tartalmaz és szép forgalomnak örvend.

— **Radits Bernát**, jeles népzene-társulat részéről felkérettünk annak közlésére, hogy hetenkint minden vasárnap és csütörtökön Balázs Mihály sörcsarnokában, — hétfőn Vierzigmann György kávéházában, kedden és szombaton a „magyar király”-hoz címzett kávéházban, — szerdán és pénteken pedig Stignitz Adólf kávéházában tart zene-estélyeket. A zenekar jelenleg 14 tagból áll; a buzgó vezérnek Radits Bernátnak kiváló érdeme, hogy a magyar zenedarabokra különös súlyt fektet, s így a legújabb hazai termékek társulatával a legrövidebb idő alatt igyekeznek be tanulni.

— **A székesfejvári takarékpénztár** 1875-ik évi október havi üzletkimutatása. Bevétele: Pénztári maradék szeptember hóról 11286 frt. 37 kr. Betételekből 135493 frt. 63 kr. Kölcsönökből 26875 frt. 50 kr. Előlegezésekből 2779 frt. Váltókból 148289 frt. 23 kr. Kamatokból 33851 frt. 51 kr. Különféle díjak és illetékekből 2357 frt. 80 kr. Eladott értékpapirokból 10450 frt. Visszleszámított váltókból 290 frt. Összesen 371673 frt. 4 kr. — Kiadás: Visszafizetett betétek 152135 frt. 27 kr. Ezek kamataira 1045 frt. 87 kr. Ingatlan javakra adott kölcsön 16380 frt. Előlegezésekre 3159 frt. Váltókra 165422 frt. Kezelés és vegyes kiadásra 766 frt. 48 kr. Elzálogosított értékpapirokra 8000 frt. Visszleszámított váltókra 6330 frt. Pénztári készlet október 31-én 38434 frt. 42 kr. Összesen 371673 frt. 4 kr.

— **Csabdi községben** megürült községjegyzői állomás betöltésére a pályázat megnyitvatott. A pályázati kérvények december hó 10-ig a vaáli járás szolgabirói hivatalához küldendők be Martonvásárra. A jegyzőválasztás december 20-án tartatik meg. A jegyzői javadalmazás áll szabad lakásból, 480 frt. készpénz fizetésből; azonkívül az írásdíjak szedéséből.

— **Az éj titkaiból.** Vasárnap éjjel egy tóvárosi háztulajdonos éppen hazafelé ballagott, midőn házának kapujánál két ismeretlen egyénnel találkozott, kik felülnőleg iparkodtak magukat láthatatlanná tenni, mi azonban nem sikerült és az általuk rejtegetett és a házból ellopni szándékoltt valami csakhamar elő is került — két füzér kukoriceza alakjában, melyeket a tettesek midőn a hazajövő gazdát felismerték maguktól eldobtak és gyors szaladásban kerestek menedéket. Itt is bebizonyult a közmondás igazsága, hogy szegyen a futás, de hasznos!

— **Egy valóság**, mely adomának is beillik. Fejérmegye B. községében egy idegen kereszttuluztásván, egyik helybeli egyént így szólit meg: „Ugyan barátom! nemde ez a jegyzői lakház, mely imént jobbra esik?” Oh nem, mert ez a kanászlakás, felelé a helybeli. Hát talán az a melyik ott balra esik? kérdező továbbá az idegen; az sem, mert az meg birka-istálló, felelé a helybeli. De hát kérem hol van itt a jegyzői lakház? kérde ismét türelmetlenkedve az utazó? Bo csánatot kérek uram, hanem ezt még az előljáróság sem tudná megmutatni — mert nincs!

— **Egy fífikus szabólegény.** Most nem a Kendy által személyezett fífikus szabólegényről szólunk, hanem egy másíkról, ki Tabon varrogatott és fejtegetett

nagy meglegedettséggel; azonban megvan írva a sors könyvében, hogy minden mulandó a földön, s így K. I. szabólegényünk meglegedettségbe fűzött türelmének fonala is elszakadt mint a ezérnaszál, melylyel a nadrágokat reperálgatta, s mult szombaton gazdája híre és tudta nélkül megugrott, magával vivén három öltözet ruhához való szövözetet és néhány bőr darabot utravalóul. Vasárnap azon pillanatban midőn az enyveskező szabólegény a lopott szövözeteket és bőrtöket városunkban árulgatta, egy utczarendőr által kérdőre vonatott az általa elárusítani szándékoltt tárgyak hol-szerzése iránt, de miután e hozzá intézett kérdésre eltérő és zavart feleleteket adott, mint gyanus egyén elfogatott és bekísértegetett. Azután mindent kivallott s a kir. ügyészséghez kísértetett.

— **Egy fiatal ember**, ki hat gymnasiumi osztályt jó sikerrel végzett, ajánlkozik vidékre gazdasági irnoknak. Erre vonatkozó bővebb felvilágosítást e lapok szerkesztősége ad.

— **Vérfagyasztó szerencsétlenség** történt vasárnap Gánthon. Egy odaváló földművesnek 10 éves fia kilovagolt a mezőre, s meggondolatlanságból lábát a lóra alkalmazott kötőfékkel megköté; a ló aztán megvadult, s a szerencsétlen fiut — ki e közben lebukott, — magával ragadva vonszolta árkon-bokron keresztül, a szegény fiu teste izekre szakadt össze, s midőn a ló késő este az udvarba visszament, a fiunak már csak egyik lába fityegett a kötőféken. A szerencsétlenül járt gyermek anyja e látványra azonnal elájult s az ijedség annyira elgyöngíté, hogy halálos betegen fekszik.

© **Színház.** Szombaton, novemb. 13-kán adatott Kendy jutalmára: „Az amerikai és a fífikus szabólegény,” népszimű. Írta: Szigligeti. Már a mult évben többször megróttuk színészeinket, hogy jutalomjátékok alkalmával, mindig a lehető rosszabb darabokat hozzák a színpadra, ugyanezt kell most is említenünk. Szigligeti e műve igen silány, mely bizony a 100 db. arany jutalmat épen nem érdemelte meg, Kendy-től igen csodáljuk, hogy épen e darabot választá jutalomjátékára. A szereplők közül Kendy emeljük ki komikus alkotása által; habár jobb szerettük volna, ha valamely nagyobb belértékű darabban nagyobb tanulmányt igénylő szereppel lépett volna fel s mutatta volna meg magát a közönségnek, mert e darabban szabólegény szerepe bizony kevés tanulmányt igényelt s ügyes alakítással minden hosszabb studium nélkül betölthette szerepét. Bényeiné népdalaival s ügyes és kedves játékaival emelkedik ki. Bérczi e szerepében, habár néha átézve adta is szerepét, de több melegséget vártunk volna tőle. Kovács, mint szabómeister ügyesen alakított. Kisebb körű s kevés tanulmányt igénylő szerepeikben Balogh, Órsy, Hevesi és Baloghné ügyesen alakítottak. — Vasárnap, nov. 14-én adatott: „Fidibusz és csizmadia, mint utczakapitány.” Ez is Szigligeti gyengébb műveiből tartozik, főleg pedig oly jelenetek vannak benne, melyek nagyon is gorombán mutatják be néptünk tudatlanságát. Maga a főszereplő a csizmadia, mint utczakapitány majdnem valótlán alak, másrésztől a nép tudatlanságát nagyon is erős színben tünteti fel, mert bizony az nemcsak hihetetlen, de valótlán is, hogy egy utczakapitány, ha léteznék ugyan ilyen — irni s olvasni ne tudna. Valamely magyaráló előtt e darab nagy capitalis lenne fajunk tudatlanságának bebizonyítására. Ne ócsároljuk önnön magunkat, ugys ócsárolnak mások eleget. A szereplők közül röviden jelezjük, hogy ügyes játékaik által kitüntek: Bényeiné, Szilágyi, Kendy, Pífkó Karolin, bár igen hideg szerelmes volt, pedig a szerelmes szerepben egy kis érzés elkelve. Kovács alakítása egészen sikerült. Kiemelendők még Balogh, Órsi és Bérczi. — Hétfőn, nov. 15-én adatott: „A boissy-i boszorkány,” vig nagy operette 3 felvonásban Halminé Mindszenti Kornélia kitünőleg oldotta meg (Saint Lucia) szerepében feladatát, szép hangját művészi koloraturájá teljesen érvényre emelte; a közönség ma nem fukarkodott tapsaival. Bényeiné mint (de la Roche Melania) részére az est dicsőségéből nem kevés rész jutott. Bérczy egészen áttanyulmányozta énekét és színte a közönség tetszését vívta ki magának szép énekével. Szilágyi is sikerrel tölté be szerepét. A szereplők egymással vetélkedtek, s az előadás minden tekintetben kitünőleg sikerült. A zenekar, melyet Lusztig ur kitünő tapintattal vezényel is szabatosan működött; szóval ez előadás a jelen volt közönség meglegedésével ért véget. Közönség középszámmal volt.

Szerkesztői üzenetek.

S-y J-f Pest. Megkaptuk, köszöljük.

„Veszprém.” Nov. 7-én vártuk, de hiába vártuk! Mi az oka, hogy nem jött?

S. V. urnak Debreczen. Levélben válaszolunk működését kérjük.

Dr. S-I P-I urnak Pátka. A küldeményt köszönjük, az ásatás folytatása esetén becses tudósításait kérjük. Üdvözlötünket küldjük.

P. P. urnak Csákerény. Hasonló tudósításokat máskor is kérünk.

S. B. Pest. A levelet elküldtem. Megkaptá-e?

2-3. Bodajk. Jövöre a czikk iránt válaszolunk. Közreműködését kérjük, főleg vidéki tudósításokat.

Ny. J. urnak Ettyek. Közleményeket s tudósításokat szives igérete folytán várunk. Üdvözlötünket küldjük.

Felelős szerkesztő: **Hattyuffy Dezső.**

H i r d e t é s e k.

Zum Verkauf von Loosen und Staatspapieren gegen monatliche Raten, sucht ein **älteres und bestrenommiertes Bankhaus** für alle Orte, wo es noch nicht oder nicht genügend vertreten ist, vertrauungswürdige und fleissige Personen mit der

AGENTUR

zu betrauen. — Die Bedingungen sind **sehr günstig** und bei einigem Fleisse ein schönes Einkommen leicht zu erzielen. — Offerte übernimmt das **Bankhaus B. Kramer in Prag**

Egy igen szép és alkalmas íróasztal sok fiókokkal egész jó állapotban, továbbá egy különösen **gabonakereskedőknek alkalmas választógép**, mely mindenféle idegen szemetet és a konkolyt is elválasztja a gabonától. Ugyazint egy igen jó **kuriozamorzsológép** eladó. Tudakozódhatni Székesfehérvárott

Galgóczy Dániel, gépésznél.

Árverési hirdetmény.

A városkapitányság, mint iparhatóság által czennel közhírré tétetik, miszerint

Weisz Bernát zálogkölcson üzletében elhelyezett azon zálogtárgyak, melyek kiváltási határideje lejárt

f. évi november 18-án

d. e. 9 órakor

a kapitányi hivatal közbejöttével

nyilvános árverés

utján képzénzfizetés mellett az üzleti helyiségben el fognak adatni; miről a venni szándékozók, ugy az érdekelt betevők oly figyelmeztetés mellett értesítetnek, hogy az árverés napjáig a tárgyat kiváltathatják.

Székesfehérvárott, 1875. november 9-én.

Hávrának József,

városkapitány.

Alulírott tudatja a nagyérdemű

közönséggel, hogy az ősz beálltával disznóölésre ugyszintén kívánat szerinti bébe, bármiféle töltelék elkészíték, nemkülönben bármiféle állatok levágását, azok megfőzését elfogadom. Ökör, tehén, juh, birka, kecske, borjú, bárány s mindennemű vadállatok ugymint: dámvad, őz, szarvas, vaddisznó szétboncsolását s tisztítását, forrázat avagy porzsolás után elvállalok, s mint kitanult mészáros azokat a legnagyobb pontossággal s ügyességgel teljesítem, tánczvigalmak, mulatságok, lakadalmok alkalmára is mindennemű ily szakba vágó munkákat a legpontosabb szolgálat biztosítása mellett elvállalok. — Lakásom viziváros olaj utca 52-ik szám *(azelőtt Sereglyes.)* — Magamat a nagyérd. közönség szives pártolásába ajánlván vagyok alázatos szolgálja

Varga György,

Székesfehérvárott.

Dr. Fáykiss

Szepesi kárpát-növény-kivonata.

Egy üveg használati utasítással 75 kr.

Szepesi kárpát-növény-czukorkák.

Egy skatulya használati utasítással 35 kr.

Szepesi kárpát-növény-thea.

Csomag használati utasítással 25 kr.

Mell- és tüdőbetegeknek!

Polgári és katonai orvosok által a legjobb sikerrel használtattak és ajánlottak: köhögés, hurut, rekedtség, köh hurut (szamárhurut), nátház (influenza), szűkmellűség, lélegzeti bajok, oldalszurás, kifejtett torokgyulladás, tüdőgyulladás, és egyéb kimerítő és gyengítő betegségekben.

E gyógyszernek valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél **Fáykiss József**, gyógyszerésznél, Temesvárott (Józsefváros), továbbá Székesfehérvárott: Dieballa gyógyszerésznél. Pesten: Török József gyógyszerésztárban király-utca. Thalmayer B. és társai. Kochmeister Frigyes utócai. Pécsen: Sipőcz gyógyszerésznél.

Zenélő játékszerek.

4-200 darabot játszó, minden hangszert képviselő

zenélő-szelenczék.

2-16 darabot játszó albumok, szivartartók, tárczák, svájci házak, téntartók, palaczkok, gyújtótartók, székek, asztalok stb. stb. — mind zenével — melyek kaphatók, s melyekről árjegyzéket bérmentve küld

Heller J. B., Bernben.

(Legnagyobb raktárt tart faragványokból.)

Pályázat.

Székesfehérvár községi népiskolájánál megüresedett tanítói állomásra f. é. november 25-ig pályázat hirdettetik.

Évi fizetése 485, illetőleg 425 frt. és egy lakszoba vagy 60 frt. lakbér.

Tannyelv magyar.

A folyamodványok, melyekhez a pályázók erkölcsi viseletét, képzettségét s eddigi alkalmazását tanúsító hiteles okmányok csatolván az iskolaszékhez czimezve — a városi népiskolák igazgatóságához beküldendők.

Az állomás folyó évi december 1-én elfoglalandó.

Megjegyzendő, hogy a megválasztott arra is kötelezi magát, miszerint hat heti felmondás nélküli állását elhagyni nem fogja.

Székesfehérvárott, 1875. november 10.

Az iskolaszéki elnök megbízásából:

Janny József,

igazgató.

Nyujtsd a szerencsének kezéd!

375,000 állami Mark,
vagy 218,750 o. é. frt. főnyereményt

nyújt a **legújabb nagy pénz kisorsolás**, mely a magas kormány által engedélyezve és biztosítva van. Az új terv előnyös leosztása akként van, hogy kevés hónap alatt 7 kisorsolásban **41.700 nyereménynek** bizonyosan ki kell jönni, e között a 375,000 Mark, vagy 218,750 frtos nyeremény is, továbbá:

1 Nyerem. M. 250,000,	8 Nyerem. M. 15,000,
1 " " 125,000,	9 " " 12,000,
1 " " 80,000,	12 " " 10,000,
1 " " 60,000,	36 " " 6,000,
1 " " 50,000,	40 " " 4,000,
1 " " 40,000,	204 " " 2,400,
1 " " 36,000,	412 " " 1,200,
3 " " 30,000,	512 " " 600,
1 " " 24,000,	597 " " 300,
2 " " 20,000,	1880 " " 131,
1 " " 18,000,	stb. stb.

A huzási napok hivatalosan kijelöltettek. A legközelebbi nyeremény-huzáshoz sorsjegyek kaphatók és pedig:

- 1 egész eredeti sorsjegy csak 3 frt. 50 kr.
- 1 fél " " " 1 frt. 75 kr.
- 1 negyed " " " — frt 90 kr.

Minden hozzánk beküldött megbízások **postaküldéssel, utalványozással vagy utánvétellel** a legnagyobb pontossággal lesznek elintézve és minden megrendelő a megrendelt eredeti sorsjegyet tölem kapja meg.

A megrendelésekhez rendszeren egy hivatalos játkartervel szolgálunk, épügy minden huzás után a huzási-lajstromot kéretlenül bérmentve megküldjük.

A nyeremények kifizetése **azonnal az állam felelősége mellett** akár postailag, vagy számos összeköttetések miatt általunk Osztrák-Magyarország bármely nagyobb piacain is eszközölhetők.

Vállalatunkat mindig szerencse kísérte számtalanszor lőnek különféle főnyeremények az általunk eladottakból hihuzva.

Egy ilyen a **legszebb alapon** nyugvó vállalatot az ember mindég a tömeges pártfogás reményében nyit meg, kérjük tehát, hogy a megbízásoknak mindképe eleget tessünk, azokat legkésőbb **november 30-ig** beküldeni sziveskedjenek.

Kaufmann és Simon,

bank- és váltó-üzlete

Hamburgban.

Vesz és elad mindenféle államkötvényeket, vasuti részvényeket, kölcsönjegyeket stb.

U. I. Üzletünk iránti szives bizalmukat megköszönve azt a jövőben is iparkodni fogunk megelégedésre kiérdemelni.

Fentebbi.

A valódi

WILHELM-féle

antiarthicus és antirheumaticus

vértisztító thea

esztiz és köszvényellenes gyógyszerének

igazolását feltüntető bizonyítványok egész sorából

a következőket idézzük:

T. Wilhelm Ferencz gyógyszer. urnak, Neunkirchenben.

Hamburg 1874. november 21.

Tisztelt uram! Mély hála kötelez ön engem jeles Wilhelm-féle vértisztító theája gyógyhatása miatt, mely thea betegségemben dacolt minden más orvosszerrel s felülmúlta mindazokat.

Bizonyítékul pecsétemmel ellátott név aláírástom közlöm önnek, hogy az ön theája 8 havi használata után, naponként egy adagot, 7 éves már minden gyógyszerket megpróbált betegségemből a nehéz nyaválából sikeresen kigyógyított, úgy annyira, hogy már 14 hó óta régi betegségem legcsekélyebb utóbjait sem érzem. Sziveskedjék e levelemet a szenvedő emberiség érdekében nyilvánosságra hozni.

Berger Ignác,

G. C. 4218.

Alulírott bizonyítottam, hogy általam személyesen ismert Berger Ignác hamburgi es. k. távirda-vezető ur ezen bizonyítványt előttem maga kezével alá írta.

Hamburg november 30-án 1874.

(L. S.)

Paravicini Ant. m. k.,

es. k. jegyző.

T. Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.

Altenfeld, Felső-Osztrák orsz. 30. novemb. 1874.

Az ön Wilhelm-féle antiarthicus és antirheum. vértisztító theája, melyet én Hofstädter Ágost linezi gyógyszerésztárban vettem, nálam rendkívüli hatással működik, méltó a dicséret és ajánlatra, maga orvosunk Dr. Wiek csodáikozik e thea felett, minthogy mintegy egy év óta használtam számtalan gyógyszerket, s ideghajom s legénybántalmaim legkevésbé sem javultak, sőt inkább növekedett, az most miután 3 csomagot elfogyaszték, köszönöm azok javulását Önt üdvözölve vagyok tisztelettel

Kaml Julianna,

háztulajdonosnő Nr. 6.

T. Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.

Komárom, 30. november 1874.

Legmélyebb köszönetemet nyilvánítom önnek, hogy oly szerencsés valék az ön vértisztító Wilhelm-féle theájából kísérletet tehetni. A jóságos ég vezetett e nagyszerű gyógyszer megismerhetésére, mely thea gyógyított szenvedő bajomból. 12 évig szenvedtem a legnagyobb kínokat, 3 évig fürdőt használtam, egyszóval minden lehető s költséges kenőcsök s gőzfürdők megkísérték, de bajom sehogys sem javult.

Fogadja ismétellen legnagyobb hála köszönetemet thejáért, óhajtható, hogy e szer egy háznál se hiányozzék, mert ez maga az orvos.

A sok tudakozásokra, mellyel engem gyors felépülésem folytán elhalmoznak, sokakkal kellett uraságod címét tudatni.

Sziveskedjen tehát még 4 csomaggal vértisztító theájából küldeni, melyet városunk kapitányának rendelem.

teljes tisztelettel

Schartner József, építész.

Viz-utca 1196. szám.

III.

Óvás a hamisítás és felesérelés ellen.

Az igazi Wilhelm-féle antirheumatis vértisztító szer csak az első nemzeti Wilhelm-féle vértisztító theájában Neunkirchenben Bécs mellett, vagy általam az újságokban kijelölt raktárakban kaphatók. Egy doboz 8 adagra felosztva, orvosi használati utasítással el-látva 1 frt. bélyeg és pakolási díj 10 kr.

A vevő közönség kényelme tekintetéből a valódi theát kaphatni, **Székesfehérvárott Dieballa György gyógyszerésznél**, Budapest Pesten Török József, s Thalmayer A. és társa gyógyszer. Tapolczán Cseby Antalnál.

„A radhosi általános thea

és

roznoi mohfü-czukorkák“

minden torok-, mell-, tüdő-, szív- és gyomorhajók; ugy sorvadás, köhögés, vérlányás, szűkmellűség, rekedtség és oldalnyílalás nemkülönben makacs nátha, szivdobogás, torokkiszáradás, büzös éjjeli izzadás és a test, gyomor és idegek gyengesége ellen, különösen ajánlható, melynek kitérősségéről számos elismerő és dicsérető irat tanuskodik.

Mélyen tisztelt gyógyszerész úr! Örömmel hozom becses tudomására, hogy alkalmam volt mindkét gyógyszerének kitérő hatását tapasztalhatni. Van ugyanis városunkban egy számos családtaggal megáldott egyén ki hosszadalmas görcshurut és gyógyíthatlan étvágy hiány következtében annyira kimerült, hogy életéhez már a legcsekélyebb reményünk sem lehetett. E kétségbeesett betegsége közben úgy sokak, minmagam is az ön kitérő és hathatós gyógyszerét ajánlottam. Rövid idő múlva teljes örömmel a következő kedvező változást észleltük. Görcshurujta nagymértékben csökkent, étvágyát teljesen visszanyerte, s testi erje tetemesen növekedett. Szegény ember nem képes a jó égnek halálját lerövíni, az ön kitérő gyógyszerének hatására.

Tehát melegen ajánlhatom minden hasonló betegségben szenvedőnek a fentebb nevezett két gyógyszer használatát, melyek hatásukat sohasem tévesztendik.

Sziveskedjék részenre postán utánvét mellett 5 csomag theát és 14 doboz mohfüczukorkát küldeni, mely kéréssem után maradtam teljes tisztelettel.

Hnizek, Csehország, 1875. május 8.

Krámer J., káplán.

„Radhosi általános thea és roznoi mohfü-szelethék“

gyári és szétküldési helye: **J. SEICHERT** gyógyszerésznél Roznán (Morvaország).

Főraktár: Dieballa György gyógyszerész urnál Székesfehérvárott.

Raktárak továbbá: Nagy-Kanisán: Rosenberg F. gyógyszerésznél. Pécsen: Sipőcz T. gyógyszerésznél. Keszthelyen: Rosenberg J.-nél. Komáromban: Bellovininál. Pápán: Tscheppen A.-nál Győrött: Németh Pál gyógyszerésznél. Tapolczán: Cseby Antalnál.